

РОЗВИТОК НАВИЧОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЧЕРЕЗ ГЕЙМИФІКАЦІЮ У НАВЧАННІ

МАЛЕЦЬКА І. В.

*кандидат педагогічних наук, доцент
доцент кафедри суспільно-гуманітарних наук,
Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна*

БЕРЕЗІНСЬКА О. В.

*старший викладач кафедри
іноземних мов професійного спілкування
Міжнародний гуманітарний університет
м. Одеса, Україна*

Сучасне суспільство переживає швидкий технологічний розвиток та непередбачені соціальні зміни, що ставить перед системою освіти нові завдання. Зокрема, необхідність формування всебічно розвинутої, творчої особистості, здатної гнучко діяти в нових соціальних умовах, вимагає переосмислення стратегій навчання та акценту на розвиток критичного мислення. Серед ключових факторів, які вимагають уваги, - швидкість змін інформації, потреба у розвитку «нового типу» здатностей для ефективного використання навичок на практиці, м'які навички. Враховуючи такі фактори, стає очевидним необхідність перегляду завдань навчання з метою формування критичного мислення та розвитку життєвих компетентностей здобувачів.

Вимоги до підготовки здобувачів вищої освіти передбачають, що студенти повинні бути активними учасниками міжкультурної комунікації, а також володіти необхідними навичками та вміннями для професійного, ділового та ситуативного спілкування як в усній, так і в письмовій формах. Вони повинні вміти здобувати актуальну фахову інформацію з іноземних джерел, аналізувати її, синтезувати та ефективно застосовувати у своїй професійній діяльності [4;5]. Відповідно, під час провадження освітньої діяльності за освітніми програмами усіх рівнів навчання важливі не лише професійні знання, але й уміння орієнтуватись у професійній, суспільній та особистісній сферах, формуючи соціальні компетентності, необхідні для успішної реалізації в сучасному світі.

Педагогічні, науково-педагогічні працівники, що працюють в закладах вищої освіти і використовують традиційні підходи до розвитку критичного мислення, стикаються з труднощами включення здобувачів у процес розвитку мислення на різних етапах навчання [1]. Також, слід звернути увагу, що більшість закладів перейшли на дистанційну форму навчання під час пандемії Covid-19, триваючою широкомасштабною збройною агресією РФ проти України, у зв'язку із чим процес реформування освітньої системи, демонструє необхідність оновлення як змісту, так і методів та прийомів формування навичок критичного мислення, ставить під сумнів ефективність традиційних підходів і підкреслює актуальність використання інноваційних методів, таких як гейміфікація, для стимулювання розвитку критичного мислення серед здобувачів. Таким чином, дослідження цього питання стає важливим кроком у пошуку оптимальних шляхів забезпечення якості вищої освіти.

Використання гейміфікації під час провадження освітньої діяльності для розвитку критичного мислення та м'яких навичок має численні переваги: залучення уваги та мотивація:

- гейміфікація створює цікавий та захоплюючий освітній процес, що підвищує мотивацію здобувачів для активної участі та виконання завдань;

- розвиток критичного мислення: завдання спонукають здобувачів до аналізу, оцінки та обговорення інформації, що сприяє розвитку їхнього критичного мислення;

- стимулювання співпраці та комунікації: завдання можуть включати елементи, які сприяють співпраці та взаємодії між здобувачами, що розвиває їхні комунікаційні навички та здатність до співпраці;

- практичне застосування навчального матеріалу: гейміфіковані сценарії можуть надати здобувачам можливість застосувати свої знання та навички в реальних або симульованих ситуаціях, що сприяє їхньому глибшому засвоєнню матеріалу;

- створення сприятливого середовища для навчання: гейміфікація створює дружню та позитивну атмосферу, де здобувачі залучені до свого навчання.

Впровадження інноваційних методик підвищує забезпечення якості вищої освіти, та може бути забезпечена використанням інтерактивних онлайн-ігор, віртуальних лабораторій та симуляцій, квестів, віртуальних екскурсій, різноманітних платформ неформальної освіти

Інтегрований підхід в оволодінні загальними та професійними (фаховими) компетентностями дозволить майбутнім здобувачам:

- навчитися спілкуватися у професійній, соціальній та особистісній сферах діяльності;

- формувати критичний стиль мислення, який характеризується відкритістю, гнучкістю, рефлексивністю, усвідомленням внутрішньої неоднозначності позицій і точок зору, альтернативними рішеннями;

- розвивати соціальні навички (soft-skills), як мобільність, комунікабельність, креативність в роботі та житті, самостійність, відповідальність за свій вибір і результати особистої діяльності [2].

Таким чином, використання гейміфікації у навчанні може стати ключовим інструментом для успішного розвитку критичного мислення та м'яких навичок у здобувачів, що відповідає вимогам сучасного освітнього процесу та забезпечує підготовку компетентних фахівців для сучасного суспільства.

Перелік використаних джерел:

1. Горбенко Є.О. Вплив гейміфікації на мотивацію та активність студентів у вищій освіті: аналіз педагогічних підходів та практичних результатів. *Перспективи та інновації науки*. Серія «Педагогіка». № 3(37) (2024): Перспективи та інновації науки. С. 174-186. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3\(37\)-174-188](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-3(37)-174-188)

2. Громова Н.М. Психологічні особливості установки на критичне мислення. *Актуальні проблеми психології*. 2015. Т. 10, Вип. 27. С. 79-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/appsuh_2015_10_27_9 (дата звернення 23.04.2024)

3. Пехарева А.С. Гейміфікація в освіті: можливості використання у закладах вищої освіти. *International scientific innovations in human life: In: The 12 th International scientific and practical conference (June 8-10, 2022)*. Manchester: Cognum Publishing House, 2022. P. 478-486.

4. Саган О.В. Гейміфікація як сучасний освітній тренд. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2023. Вип. 100. С. 12-18. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2022-100-2>.